

SPIS ZAWARTOŚCI
PROJEKTU BUDOWLANO-KONSERWATORSKIEGO
ROZBIÓRKI DOMÓW TKACZY PRZEZNACZONYCH DO TRANSLOKACJI

I. CZĘŚĆ OPISOWA WRAZ Z DOKUMENTAMI FORMALNYMI

II. RYSUNKI

- | | |
|--------------------|-------------|
| 1. Plan sytuacyjny | skala 1:500 |
| 2. Plan sytuacyjny | skala 1:500 |
| 3. Plan sytuacyjny | skala 1:500 |

III. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ISTNIEJĄCEGO

OPIS DO PROJEKTU BUDOWLANO-KONSERWATORSKIEGO ROZBIÓRKI DOMÓW TKACZY PRZEZNACZONYCH DO TRANSLOKACJI, ZLOKALIZOWANYCH W ZGIERZU, PRZY UL. DĄBROWSKIEGO 7; 9 I PRZY UL. DUBOIS 7

1. Dane ogólne

1.1 Stadium projektu

Dokumentacja niniejsza obejmuje projekt budowlano-konserwatorski rozbiórki budynków tzw. „Domów Tkaczy”, zlokalizowanych w Zgierzu, przy ul. Dąbrowskiego 7 i 9 oraz ul. Dubois 7, podlegających translokacji.

1.2 Inwestor

Inwestorem jest gmina Miasto Zgierz z siedzibą, przy Placu Jana Pawła II nr 16.

1.3 Jednostka projektowa

Wykonawcą projektu jest Pracownia Projektowa „Arta” Sp. z o.o., z siedzibą w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 45.

1.4 Podstawa opracowania

Umowa Nr 15/2007 z Inwestorem, z dnia 21.03.2007r.

1.5 Materiały wyjściowe do projektowania

- mapa sytuacyjno-wysokościowa w skali 1 : 500;
- inwentaryzacja obiektów wykonana przez studentów Instytutu Arch. i Urb. PŁ;
- wizje lokalne w obiektach;
- uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- dokumentacja fotograficzna stanu istniejącego obiektów;
- prace i materiały Muzeum Miasta Zgierza;
- Praca Magisterska p. Zbigniewa Jasińskiego z roku 2002.

1.6 Cel i zakres opracowania

Celem opracowania jest projekt budowlano-konserwatorski rozbiórki budynków objętych programem translokacji, zlokalizowanych w Zgierzu na posesjach, przy ul. Dąbrowskiego 7, przy ul. Dąbrowskiego 9 oraz przy ul. Dubois 7, będących własnością Miasta Zgierza wraz z rozbiórką komórek lokatorskich.

2. Stan istniejący, lokalizacja

Komórki lokatorskie, to budynek jednokondygnacyjny, nie podpiwniczony, wzniesiony metodą tradycyjną z cegły silikatowej, znajdujący się w złym stanie technicznym, o charakterze wtórnym, zlokalizowany na posesji w Zgierzu, przy ul. Narutowicza 5.

Trzy budynki objęte programem translokacji dawne tzw. Domy Tkacza, przeznaczone do rozbiórki były niegdyś budynkami mieszkalnymi. To budynki dwukondygnacyjne, parterowe, nie podpiwniczone, z poddaszami użytkowymi, o konstrukcjach drewnianych, mieszanych, sumikowo-łątkowych lub wieńcowych, wzniesionych na fundamentach z granitowych otoczków, z dachami dwuspadowymi lub dwuspadowymi-naczułkowymi, krytymi papą (wtórne krycie), opartymi na więźbie drewnianej, o układzie konstrukcyjnym, krokwiowo-płatwiowym. Wszystkie te budynki posiadają facjaty. Budynki zlokalizowane są na posesjach w Zgierzu, przy ul. Dąbrowskiego 7 - dz. nr 31, przy ul. Dąbrowskiego 9 - dz. nr 33, przy ul. Dubois 7 – dz. nr 113. Lokalizację tych budynków charakteryzuje zabudowa pierzejowa, kalenicowa. Między budynkami usytuowanymi na sąsiednich działkach znajdują się otwarte przestrzenie, dostępne od strony ulicy, służące jako dojazd w głąb działek. Tereny działek ogrodzone są płotami, z których pozostały szczątkowo fragmenty podmurówek z cegły.

Teren, na którym zlokalizowane są budynki jest uzbrojony w sieci. Obecnie budynki wyłączone są z użytkowania.

Budynki z ulicy Dąbrowskiego 7 i 9 są obiektami wpisanymi do Rejestru zabytków.

Wszystkie omawiane trzy budynki znajdują się w granicach otuliny strefy ochrony konserwatorskiej „A”, obecnie przeznaczone do translokacji znajdują się po za obszarem Parku Kulturowego „Miasto Tkaczy”, terenu ustalonego w swoich granicach Uchwałą nr XV/142/03 RMZ, z dnia 30.12.2003 r.

Tereny posesji, z których ma nastąpić translokacja omawianych obiektów są terenami własnymi miasta.

3. Szczegółowy opis istn. obiektów podlegających rozbiórce konserwatorskiej

3.1 Budynek zlokalizowany przy ul. Dubois 7

Istniejący budynek przeznaczony do przeniesienia poprzez rozbiórkę konserwatorską elementów budowlanych – docelowa lokalizacja w oficynę na posesji, przy ul. Rembowskiego 1, w granicach Parku kulturowego „Miasto Tkaczy”.

Istniejąca lokalizacja budynku - kalenicowa względem osi ulicy. Elewacja budynku od strony podwórza w zabudowie z oficyną boczną, w związku z tym zespoleniem część elewacji budynku pozostaje bez oceny technicznej.

Elewację frontową stanowi sześćoosiowa fasada od strony ulicy. Wejście do sieni budynku od ogrodu. Niektóre otwory okienne od frontu ulicznego posiadają ślady przebudowy z otworów drzwiowych. Przebudowa widoczna jest we wstawkach szalunku drewnianego pod oknami. We frontowej połaci dachowej występuje dwuosiowa facjata poddasza zwieńczona iglicą w kalenicy dwuspadowego dachu. Pierwotnie zlokalizowane centralnie wejście do budynku usytuowane jest obecnie z boku, w dwuosiowej strefie wejściowej, wyniesionej facjatą, zwieńczoną iglicą. Otwory okienne i drzwiowe parteru częściowo zabezpieczone przed włamaniem płytami pilśniowymi. Okna o zróżnicowanych podziałach skrzydeł, posiadających charakter wtórny (wymiana stolarki po latach 50-tych XXw.), również okna poddasza posiadają zróżnicowany podział i rysunek: facjata posiada okna wtórne, elewacja szczytowa zachodnia posiada okna dwuskrzydłowe, rozwieralne o poczwórnym podziale skrzydła poziomymi szczelinami,

elewacja szczytowa wschodnia posiada okna dwuskrzydłowe, rozwieralne o potrójnym podziale skrzydła poziomymi szczelinami, obydwa typy okien o kilkudzielnym podziale są charakterystyczne dla czasu wznoszenia budynku.

Wniosek: stolarka okienna parteru nie jest zachowana w pierwotnej postaci, nie posiada również charakterystycznych okiennic, jedynie w szczytach budynku, w szczytkowym stanie zachowane są tzw. okna polskie o kilkudzielnym podziale.

Parametry obiektu:

- wymiary główne w rzucie: dług. 18,20m, szer. 10,465m i 10,50m (wielobok nieforemny),
- średnia wysokość kalenicy od terenu: 6,75m,
- powierzchnia zabudowy na działce: 190,3m²,
- kubatura: 971,3m³.

Budynek posiada dwie kondygnacje w tym poddasze użytkowe. Kondygnacja parteru jest o zróżnicowanej wysokości, zawierającej się między wartościami 2,73m, a 2,85m dla poszczególnych pomieszczeń, wysokości pomieszczeń w świetle między 2,41m, a 2,63m i uzależnione są od krzywizn stropu rodzimego.

Poddasze użytkowe posiada zmienne wysokości w świetle pomieszczeń, od niewielkiej, nieużytkowej wysokości w miejscu oparcia krokwi na belce, do wysokości pod kalenicę dachu, wysokość pomieszczenia w świetle facjaty do stropu 2,42m.

Budynek jest obiektem o konstrukcji drewnianej, sumikowo-łątkowej, w poziomie poddasza ściany tworzą drewniany szkielet o konstrukcji szachulcowej, składający się z pionowych słupów, poziomych rygli oraz ukośnych zastrzałów. Konstrukcja ta jest oszalowana deskami drewnianymi, między którymi znajduje się materiał szachulcowy, czyli słoma przemieszana z gliną. Oszalowanie deskami widoczne

jest od strony frontu i szczytu wschodniego budynku w części poddasza użytkowego. Pozostałe elewacje posiadają wyprawy tynkarskie.

Dach budynku dwuspadowy, obecnie pokryty papą, oparty na drewnianej więźbie o konstrukcji krokwiowo-płatwiowej. Od strony frontowej dachu wkomponowana jest facjata z przylegającą od strony zachodniej lukarną. W połaci dachowej od podwórza występują lukarny oświetlające poddasze. Wszystkie lukarny oraz facjata posiadają wtórne zabezpieczenia w formie obicia papą istniejącego szalunku ścianek bocznych, prawdopodobne, tymczasowe zabezpieczenie od skutków działania niekorzystnych warunków atmosferycznych.

Funkcja pomieszczeń posiada charakter mieszkalny - dawny Dom Tkacza (pierwotna funkcja mieszkalno-produkcyjna, uwzględniająca domowy warsztat pracy). Zarówno parter budynku jak i poddasze użytkowe posiadają podział na pomieszczenia, wydzielone ściankami działowymi. Posadzki pomieszczeń posiadają wylewki betonowe lub jest ich brak.

Budynek jest nie podpiwniczony.

Posadowienie budynku na fundamencie z granitowych otoczków na zaprawie wapiennej o nieregularnym układzie kamieni, z ułożoną w wierzchniej części cokołu dodatkowo warstwą cegły na rolę pod drewnianą podwalinę. Cokół otynkowany.

Dawna kolorystyka elewacji – nie zachowana, obecne elementy drewniane posiadają naturalny kolor spłowiałego drewna sosnowego.

Orynowanie, odprowadzające wody opadowe powierzchniowo, na teren działki oraz wszystkie obróbki blacharskie z blachy stalowej, ocynkowanej, wtórne.

Obiekt w chwili obecnej nie jest użytkowany, w związku z planowaną inwestycją translokacji przeznaczony jest do rozbiórki konserwatorskiej.

3.2 Budynek zlokalizowany przy ul. Dąbrowskiego 7

Istniejący budynek, zarejestrowany jako zabytek, przeznaczony do przeniesienia poprzez rozbiórkę konserwatorską elementów budowlanych – docelowa lokalizacja „Domu Tkacza” na front posesji, przy ul. Rembowskiego 1, w granicach Parku kulturowego „Miasto Tkaczy”.

Istniejąca lokalizacja budynku - kalenicowa względem osi ulicy, wolnostojąca.

Elewację frontową stanowi siedmioosiowa fasada z głównym wejściem od strony ulicy. Wejście usytuowane jest w licu ściany, osiowo względem portyku o cechach klasycystycznych, złożonego z obramienia podwójnymi pilastrami, zwieńczonego jednoosiową facjatą poddasza z trójdzielnym oknem. Poddasze facjaty przekryte jest tympanonem, stanowiącym dwuspadowe zadaszenie.

Otwory drzwiowe parteru zaopatrzone są w drzwi drewniane z naświetlem, gdzie skrzydła posiadają charakter drzwi pochodzących z okresu wzniesienia budynku, jednak są mniej ozdobne od analogicznych. Drzwi od strony podwórza są zabezpieczone płytą pilśniową.

Otwory okienne parteru częściowo zabezpieczone przed włamaniem płytami pilśniowymi, posiadają ramiaki o zróżnicowanych podziałach skrzydeł i mają charakter wtórny (wymiana stolarki po latach 50-tych XXw.), również okna poddasza w tym facjata posiadają zróżnicowany podział i rysunek okien.

Nie zachowało się przykładowe okno z okresu wzniesienia obiektu, posiadające nie naruszony podział szyb.

Parametry obiektu:

- wymiary główne w rzucie: dług. 18,025m i 18,10m, szer. 11,695m i 11,70m (wielobok nieforemny),
- średnia wysokość kalenicy od terenu: 7,50m,
- powierzchnia zabudowy na działce: 211,8m²,
- kubatura: 1164,0m³.

Obiekt posiada dwie kondygnacje w tym poddasze użytkowe.

Budynek jest obiektem o konstrukcji drewnianej, sumikowo-łątkowej, widocznej w odkrytych węglach budynku, we wszystkich trzech elewacjach budynku. Zrąb ułożony jest na złącza ciesielskie w formie jaskółczego ogona (odkrywki zrębu). Konstrukcja ściany na elewacji szczytowej, zachodniej jest całkowicie zaszalowana. W poziomie poddasza ściany tworzą drewniany szkielet o konstrukcji

szachulcowej, składający się z pionowych słupów, poziomych rygli oraz ukośnych zastrzałów. Konstrukcja ta jest oszalowana deskami drewnianymi, między którymi znajduje się materiał szachulcowy, czyli słoma przemieszana z gliną. Ściany poddasza posiadają szalunek.

Dach budynku dwuspadowy, obecnie pokryty papą, oparty na drewnianej więźbie o konstrukcji krokwiowo-płatwiowej. Od strony frontowej dachu osiowo wkomponowana jest facjata.

W połaci dachowej od podwórza występuje lukarna oświetlająca poddasze.

Facjata posiada częściowo wtórne zabezpieczenie w formie obicia papą istniejącego szalunku ścian, prawdopodobnie od skutków działania niekorzystnych warunków atmosferycznych, również ściana szczytowa od strony wschodniej.

Funkcja pomieszczeń posiada charakter mieszkalny - dawny „Dom Tkacza” (pierwotna funkcja mieszkalno-produkcyjna, uwzględniająca domowy warsztat pracy). Zarówno parter budynku jak i poddasze użytkowe posiadają podział na pomieszczenia, wydzielone ściankami działowymi. Pomieszczenia posiadają podłogi z desek.

Budynek jest nie podpiwniczony.

Posadowienie budynku na fundamencie z kamienia, stanowiącego jednocześnie około 35cm cokół dla narożnika płn.-zach. budynku, zlokalizowanego w terenie ze spadkiem.

Dawna kolorystyka elewacji – nie zachowana, obecne elementy drewniane posiadają naturalny kolor spłowiałego drewna sosnowego.

Orynnowanie, odprowadzające wody opadowe powierzchniowo, na teren działki oraz wszystkie obróbki blacharskie z blachy stalowej, ocynkowanej, wtórne.

Kominy przewodów wentylacyjnych i trzonów paleniskowych, wyniesionych ponad dach, zakończone prosto, częściowo pozbawione tynku z widoczną, odsłoniętą cegłą.

Obiekt w chwili obecnej nie jest użytkowany, w związku z planowaną inwestycją translokacji przeznaczony jest do rozbiórki konserwatorskiej.

3.3 Budynek zlokalizowany przy ul. Dąbrowskiego 9

Istniejący budynek, zarejestrowany jako zabytek, przeznaczony do przeniesienia poprzez rozbiórkę konserwatorską elementów budowlanych – docelowa lokalizacja „Domu Tkacza” w oficynę posesji, przy ul. Narutowicza 5, w granicach Parku kulturowego „Miasto Tkaczy”.

Istniejąca lokalizacja budynku - kalenicowa względem osi ulicy, wolnostojąca.

Elewację frontową stanowi siedmioosiowa fasada od strony ulicy, ozdobiona wyniesioną facjatą, zwieńczoną tympanonem. W parterze podwójne pilastry, tworzące z tympanonem wystrój o charakterze noszącym cechy klasycystyczne. Narożne boniowania facjaty podkreślają charakter przyjętego wystroju. Wejście do sieni od frontu ulicznego po za osią wyniesionej facjaty budynku. W parterze trójdzielne okno, bez podziałów szyb z ozdobnym naczółkiem, zaopatrzone w okiennice i także we facjacie, jednak proporcjonalnie niższe. W szczytach budynku pod naczółkami dachu znajdują się również okna trójdzielne, bez charakterystycznych podziałów, wtórnie modyfikowane.

Pozostałe otwory okienne parteru dwudzielne, posiadają skrzydła rozwieralne bez podziałów szyb i mają charakter wtórny. Niektóre okna parteru posiadają okiennice w złym stanie technicznym.

Nie zachowało się przykładowe okno z okresu wzniesienia obiektu, posiadające nie naruszony podział szyb.

Otwory drzwiowe parteru zaopatrzone są w drzwi drewniane: od frontu - wtórne z daszkiem drewnianym, od podwórza – zachowane ozdobne drzwi z ornamentem w jodełkę.

Budynek posiada dobrze zachowane opierzenie szalunkiem drewnianym, ułożonym poziomo i pionowo konstrukcji szkieletowej - sumikowo-łątkowej wszystkich elewacji. W elewacjach szczytowych wyraźne ślady wtórnego zaślepienia otworów okiennych parteru.

Parametry obiektu:

- wymiary główne w rzucie: dług. 17,60m i 17,965m, szer. 10,70m i 10,75m (wielobok nieforemny),
- średnia wysokość kalenicy od terenu: 7,50m,
- powierzchnia zabudowy na działce: 193,1m²,

- kubatura: 1029,1m³

Obiekt posiada dwie kondygnacje w tym poddasze użytkowe.

Budynek jest obiektem o konstrukcji drewnianej, sumikowo-łątkowej, w poziomie poddasza ściany tworzą drewniany szkielet o konstrukcji szachulcowej, składający się z pionowych słupów, poziomych rygli oraz ukośnych zastrzałów. Konstrukcja ta jest oszalowana deskami drewnianymi, między którymi znajduje się materiał szachulcowy, czyli słoma przemieszana z gliną

Dach budynku dwuspadowy z naczółkami, obecnie pokryty papą, oparty na drewnianej więźbie o konstrukcji krokwiowo-płatwiowej. W połaci dachowej od podwórza występuje lukarna oświetlająca poddasze oraz wyłaz na dach, zlokalizowany nieopodal przewodów kominowych.

Budynek jest nie podpiwniczony.

Posadowienie budynku na fundamencie z granitowych otoczków na zaprawie wapiennej o nieregularnym układzie kamieni, z ułożoną w wierzchniej części cokołu dodatkowo warstwą cegły na rolę pod drewnianą podwalinę. Cokół otynkowany.

Fundament kamienny przechodzi w cokół budynku, posadowionego w terenie ze spadkiem.

Dawna kolorystyka elewacji – nie zachowana, obecne elementy drewniane posiadają naturalny kolor spłowiałego drewna sosnowego.

Orynnowanie, odprowadzające wody opadowe powierzchniowo, na teren działki oraz wszystkie obróbki blacharskie z blachy stalowej, ocynkowanej, wtórne.

Kominy przewodów wentylacyjnych i trzonów paleniskowych, wyniesionych ponad dach, zakończone prosto, częściowo pozbawione tynku z widoczną, odsłoniętą cegłą.

Obiekt w chwili obecnej nie jest użytkowany, w związku z planowaną inwestycją translokacji przeznaczony jest do rozbiórki konserwatorskiej.

4. Kolejność prac rozbiórkowych

W ramach niniejszego opracowania projektuje się rozbiórkę konserwatorską omawianych obiektów w celu translokacji na teren Parku kulturowego „Miasto Tkaczy”.

Planuje się następującą kolejność prac rozbiórkowych:

- a) odłączenie od zasilania energią elektryczną, jeśli obiekt pozostaje podłączony;
- b) odłączenie i zaślepienie kanalizacji sanitarnej;
- c) odcięcie dopływu wody z wodociągu;
- d) rozbiórka wg metody podanej w niniejszym opisie;
- e) usunięcie poprzez wywiezienie na wyznaczone wysypisko złomu budowlanego tj. papy z dachu, blachy wtórnego orynnowania, drewna pochodzącego z wtórnych ścianek działowych, wewnętrznej wyprawy tynkarskiej ścian drewnianych, wypełnienia – szachulca z konstrukcji szkieletowej ściany zewnętrznej, gruzu betonowego z wylewek posadzkowych, zerodowanego gruzu podmurówek budynków, itp., nie zakwalifikowanych do translokacji;
- f) uprzątnięcie terenu rozbiórki.

4.1 Metoda rozbiórki konserwatorskiej budynków

Sukcesywne prace od strony zewnętrznej partiami, dla poszczególnych elementów konstrukcyjnych:

- zdjęcie papy kryjącej, otwarcie połaci dachowej;
- rozbiórka więźby dachowej począwszy od elementów ułożonych od góry: krokwi, płatwi, następnie słupków;
- rozbiórka elementów stropowych: warstw podłogowych i ślepego pułapu, elementów nośnych tj. belek stropowych;
- rozbiórka ścian zewnętrznych o konstrukcji sumikowo-łątkowej, lub konstrukcji szachulcowej tj. szkieletu drewnianego rygli i zastrzałów, przy użyciu narzędzi ręcznych, począwszy od górnych elementów bez prób podkopywania, czy obalania;
- rozbiórka istn. biegu schodowego;
- rozbiórka ścianek działowych;

- rozbiórka warstw wylewki betonowej posadzki i elementów fundamentów;
- usunięcie zbędnych elementów rozbiórkowych poprzez natychmiastowe załadowanie na środek transportu wraz z wywózką;
- załadowanie zinwentaryzowanych elementów konstrukcyjnych i detali budynku do miejsca przeznaczenia (Muzeum);
- uporządkowanie terenu po rozbiórce poprzez zasypanie ziemią.

4.2 Ogólny zakres prac rozbiórkowych, metody konserwacji drewna:

- rozbiórkę należy prowadzić ręcznie i za pomocą narzędzi ręcznych;
- należy zachować istniejące połączenia ciesielskie elementów drewnianych, jeśli takie występują;
- wszystkie elementy pozyskiwane poprzez rozbiórkę należy chronić przed rozprzestrzenianiem się korozji budowlanej, w tym celu należy dokonać w trakcie rozbiórki ekspertyzy mykologicznej, zalecającej właściwą metodę dezynsekcji elementów rozbiórkowych celem zniszczenia drobnoustrojów w drewnie tj. grzybów, owadów będących technicznymi szkodnikami drewna, również nowe drewno musi być odpowiednio impregnowane, aby nie nastąpiło jego zainfekowanie;
- należy zadbać o osłonięcie odkrytych połączeń dachu np. folią, zabezpieczając przed opadami atmosferycznymi. Niedopuszczalne jest zamakanie odkrytych, drewnianych elementów wnętrza budynku. Odkrywanie połączeń dachu i przeprowadzanie rozbiórki należy wykonywać sukcesywnie, podobnie należy zabezpieczać odsłoniętą konstrukcję budynków po demontażu szalunku;
- wszystkie pozyskane detale architektoniczne i elementy budowlane z rozbiórki należy poddać inwentaryzacji i ponumerować używając właściwej metody np. nabijając na elementy drewniane blaszki, mocowane za pomocą dwóch gwoździków, opatrzone numerem inwentarzowym;
- oznakowane elementy powinny mieć odzwierciedlenie w inwentaryzacji powykonawczej rozbiórki (numeracja naniesiona na rysunki, bądź zdjęcia fotograficzne – podstawa do odbudowy).

Uwaga: *Po demontażu okładzin zewnętrznych dachu, stropu i wtórnych powłok ochronnych ścian (płyta pilśniowa, papa, tynk) należy wykonać szczegółową dokumentację fotograficzną elementów konstrukcyjnych i detali architektonicznych z dokładnym opisem i numeracją tych elementów na zdjęciach, nanosząc rzeczywiste wymiary tychże elementów.;*

- w Muzeum tj. miejscu przeznaczonym do składowania zdemontowanych i zabezpieczonych elementów z terenu rozbiórki należy dokonać szczegółowej selekcji i określić sposoby dokonania częściowej naprawy lub rekonstrukcji poszczególnych elementów. Uzupełnienia uszkodzonych fragmentów można dokonać wstawiając w miejsce wyciętych, uszkodzonych korozją fragmentów belek, odpowiednio dopasowane kawałki drewna i jest to metoda zwana flekowaniem tj. naprawa drewna drewnem, lub kolejna metoda wypełnień ubytków w elementach drewnianych, to wypełnianie specjalnym kitem skomponowanym z lepiszcza i trocin. Popularna jest również metoda użycia podanych sposobów konserwacji drewna razem. Metodę konserwacji należy przyjąć po oględzinach elementu.

4.3 Technologie prac remontowo-konserwatorskich elementów drewnianych

Remont elementów drewnianych obejmuje:

- usunięcie starych powłok malarskich. Stare, wtórne powłoki malarskie ze stolarki okienneo-drzwiowej oraz pozostałych elementów drewnianych należy usunąć do surowego drewna metodami chemicznymi i mechanicznymi. Do usuwania chemicznego należy użyć Remosol AM, przy pomocy którego zdejmuje się warstwę po warstwie starej farby. Do usuwania mechanicznego należy użyć opalarki elektrycznej o temperaturze do 650⁰ C, uważając aby nie nastąpiły przepalenia drewna;
- szlifowanie – wstępne, papier ścierny nr 80. Po każdorazowym szlifowaniu należy szlifowane podłoże odpylić ;
- impregnację antykorozyjną drewna – należy użyć preparatu Antox Z, metodą powlekania. metoda powlekania polega na wielokrotnym nanoszeniu warstw na powierzchnię drewna za pomocą pędzla. Do tak nasyczonego drewna, opóźnienie odparowywania rozpuszczalników uzyskuje się

poprzez okrycie elementów drewna folią poliestrową lub polietylenową, które stwarzają korzystne warunki dla wnikania w głąb tkanki drzewnej;

- szpachlowanie – do wypełnienia porów drewna i drobnych ubytków, bez zakrycia jego struktury, użyć mastyksu nitrocelulozowego;
- wymianę lub uzupełnienie brakujących elementów budynku – do wymiany i odtworzenia zniszczonych lub brakujących elementów lub ich fragmentów winno być zastosowane drewno o odpowiedniej wilgotności i charakterystyce, zgodnej z oryginalnym materiałem. Do rekonstrukcji użyć kleju wodoodpornego grupy D4;
- szlifowanie papierem ściernym 120 i 150;
- malowanie - farbami do drewna wg systemu CAPAROL, TIKKURILA, REMMERS, STO.

5. Zasady zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia

Zgodnie z Rozporządzeniem Min. Bud. i Przem. Mat. Bud., z dnia 28.03.1972 r. (Dz. U. nr 13, z dnia 10 kwietnia 1972 r.)

- a) teren, na którym odbywa się rozbiórka należy ogrodzić i oznakować tablicami ostrzegawczymi;
- b) przed rozpoczęciem robót rozbiórkowych należy odłączyć sieć elektryczną;
- c) przed przystąpieniem do robót rozbiórkowych pracownicy powinni być zapoznani z programem rozbiórki i poinformowani o bezpiecznym sposobie jej wykonania;
- d) usuwanie jednego elementu nie powinno wywoływać nie przewidzianego spadania lub zawalenia innego;
- e) prowadzenie robót rozbiórkowych, jeżeli zachodzi możliwość obalenia części konstrukcji obiektu przez wiatr jest zabronione;
- f) podczas wiatru o prędkości większej niż 10 m/s należy roboty wstrzymać;
- g) w czasie rozbiórki przebywanie ludzi na niżej położonych kondygnacjach jest zabronione;
- h) przy usuwaniu gruzu z rozbiieranego obiektu należy stosować zsuwnice pochyle lub rynny zsypowe;
- i) zsuwnice powinny mieć zabezpieczenie przed spadaniem lub wypadaniem gruzu;
- j) gromadzenie gruzu na konstrukcyjnych częściach obiektu jest zabronione;
- k) obalanie ścian lub innych części obiektu przez podkopywanie i podcinanie jest zabronione.

6. Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w czasie wykonywania robót rozbiórkowych

6.1 Inwestycja: rozbiórka budynków przeznaczonych do translokacji

6.2 Lokalizacja: Zgierz, ul. Dubois 7, ul. Dąbrowskiego 7 i 9

6.3 Inwestor: Miasto Zgierz

6.4 Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 28 marca 1972 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlano – montażowych i rozbiórkowych (Dz. U. z dnia 10 04 1972 r.).

6.5 Warunki wstępne

- 1) Przy wykonywaniu robót rozbiórkowych, przy obsłudze i konserwacji budowlanego sprzętu zmechanizowanego i pomocniczego oraz na placach składowych materiałów budowlanych na terenie budowy może być zatrudniony wyłącznie pracownik, który:
 - posiada kwalifikacje przewidziane odrębnymi przepisami dla danego stanowiska;
 - uzyskał orzeczenie lekarskie o dopuszczeniu do określonej pracy.
- 2) Przy wykonywaniu robót na wysokości powyżej 2 m stanowiska pracy należy wykonać poręczę

zabezpieczające pomosty robocze , a jeżeli roboty określone wyżej są wykonywane przejściowo lub ich charakter uniemożliwia zastosowanie opisanego wyżej zabezpieczenia, należy wprowadzić inne skuteczne zabezpieczenie pracowników przed upadkiem.

6.6 Zagospodarowanie placu budowy

1) Ogrodzenie.

Ogrodzenie placu budowy winno być tak wykonane, aby nie stwarzało zagrożenia dla ludzi.
Wysokość ogrodzenia min. 1,50 m.

2) Drogi dojazdowe.

Drogi dojazdowe powinny posiadać utwardzoną nawierzchnię i oznakowanie zgodne z przepisami o ruchu na drogach publicznych. Zamknięty, w związku z wykonywanymi robotami przejazd dla pojazdów należy oznakować zgodnie z przepisami o ruchu na drogach publicznych.

Drogi i ciągi piesze na placu budowy powinny być utrzymane we właściwym stanie technicznym. Nie wolno na nich składować materiałów, sprzętu lub innych przedmiotów.

3) Strefę niebezpieczną (miejsca niebezpieczne), w której istnieje źródło zagrożenia, np. z powodu możliwości spadania z góry przedmiotów lub materiałów, należy oznakować i ogrodzić poręczami bądź zabezpieczyć daszkami ochronnymi. Strefa niebezpieczna nie może wynosić mniej niż 1/10 wysokości, z której mogą spadać przedmioty lub materiały -jednak nie mniej niż 6 m.

Daszki ochronne powinny znajdować się na wysokości nie mniejszej niż 2,4 m od terenu i ze spadkiem 45° w kierunku źródła zagrożenia. Pokrycie daszków powinno być szczelne i dostatecznie wytrzymałe na przebicie przez spadające przedmioty.

4) Składowiska materiałów budowlanych i urządzeń technicznych powinny być wykonane w sposób zabezpieczający przed możliwością wywrócenia, zsunięcia lub rozsunięcia się składowanych materiałów i elementów.

Materiały powinny być składowane w miejscu wyrównanym do poziomu.

Materiały drobnicowe powinny być ułożone w stopy o wysokości nie większej niż 2 m, dostosowane do rodzaju i wytrzymałości tych materiałów.

5) Doprowadzenie energii elektrycznej i wody.

- miejsca pracy, drogi na placu budowy, dojścia i dojazdy powinny być w czasie wykonywania robót budowlanych oświetlone zgodnie z obowiązującymi normami. Gdy światło dzienne nie jest wystarczające oraz o zmroku i w nocy należy zapewnić dostateczne oświetlenie sztuczne;
- punkty świetlne powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały odczytanie tablic i znaków ostrzegawczych oraz znaków sygnalizacji ruchu na placu budowy;
- słupy z punktami świetlnymi na drogach znajdujących się na placu budowy powinny być rozmieszczone wzdłuż dróg, na ich skrzyżowaniach i rozgałęzieniach;
- urządzenia elektryczne powinny być wykonane, utrzymywane i eksploatowane zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami;
- prace związane z podłączeniem, badaniem, konserwacją i naprawą urządzeń elektrycznych powinny być wykonywane przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia;
- skrzynki rozdzielcze prądu do zasilania urządzeń mechanicznych na placu budowy powinny być zabezpieczone przed dostępem dla osób niepowołanych. Skrzynki te powinny być tak rozmieszczone na placu budowy, aby odległość od urządzeń zasilanych była jak najkrótsza i nie większa niż 50,0 m;
- wodę do picia i celów higieniczno - sanitarnych należy dostarczać w ilościach nie mniejszych niż 20 litrów na dzień na jednego zatrudnionego;
- na budowie, której czas trwania nie przekracza jednego roku, należy urządzić dla pracowników wydzielone pomieszczenie na jadalnię i szatnię oraz pomieszczenia do gotowania napojów, suszarnię odzieży, umywalnię i ustępy;
- na każdych 7 pracowników najliczniejszej zmiany powinno w umywalni przypadać co najmniej jedno stanowisko do mycia;

- pomieszczenie na jadalnię należy wyposażyć w stoły i taborety, a pomieszczenia na szatnię w szafki ubraniowe wentylowane i taborety - w liczbie odpowiadającej wielkości zatrudnienia;
- powierzchnia użytkowa szatni odzieży czystej powinna wynosić 0,65 m², a szatni odzieży brudnej - 0,50 m² na jednego pracownika. Szatnia odzieży czystej i szatnia odzieży brudnej powinny mieścić się w wyodrębnionych pomieszczeniach;
- powierzchnia jadamni nie może wynosić mniej niż 0,70 m² na jednego pracownika najliczniejszej zmiany.

6.7 Sprzęt zmechanizowany, pomocniczy i urządzenia.

- 1) Maszyny, urządzenia i sprzęt, które podlegają dozorowi technicznemu, a są eksploatowane na budowie, powinny posiadać dokumenty uprawniające do ich eksploatacji.
- 2) Sprzęt zmechanizowany i pomocniczy powinien posiadać ustalone parametry, takie jak dopuszczalny udźwig, nośność, ciśnienie i temperaturę, uwidocznione przez trwałe i wyraźny napis:
 - przeciążanie sprzętu zmechanizowanego oraz sprzętu pomocniczego ponad dopuszczalne obciążenie robocze jest zabronione, z wyjątkiem przeciążeń dokonywanych w czasie badań i prób.
- 3) Wciągarka ręczna powinna być wyposażona w korbę bezpieczeństwa lub w inne urządzenie spełniające warunki korby bezpieczeństwa.
 - podnoszenie ciężarów przekraczających maksymalny udźwig wciągarki jest zabronione.
- 4) Urządzenia pomocnicze stosowane przy przeładunkach na placu budowy i w magazynach powinny być bezpieczne dla obsługi i niezawodne w użyciu.
 - stosowane na budowie wózki ręczne i taczki powinny posiadać konstrukcję zapewniającą jak największą stateczność przy pełnym załadunku, możliwość łatwego załadowania i rozładowania oraz jak najmniejszy opór jazdy;
 - na wózku należy umieścić napis określający jego nośność;
 - ładunek powinien być na wózku lub taczce ułożony w taki sposób, aby w czasie przewozu nie mógł spaść, rozsypać się, przewrócić lub wylać;
 - ładunek powinien być tak rozmieszczony na wózku, aby nie przesłaniał pola widzenia osobie obsługującej wózek;
 - przenośniki taśmowe stałe powinny być wyposażone w wyłączniki bezpieczeństwa umieszczone w łatwo dostępnych i dobrze oświetlonych miejscach w odstępach nie większych niż 25 m, jeżeli nie posiadają wyłączników linkowych;
 - kąt pochylenia i dopuszczalna szybkość taśmy powinny być dostosowane do rodzaju ładunku;
 - części ruchome i wirujące przenośników znajdujące się w zasięgu pracy zatrudnionych powinny być zabezpieczone osłonami, a złącza końców taśmy gumowej przenośników powinny być obustronnie gładkie;
 - użytkowanie i posługiwanie się narzędziami powinno być zgodne z instrukcją producenta;
 - nie wolno używać narzędzi uszkodzonych oraz nie odpowiadających normom i warunkom technicznym. Narzędzia takie należy niezwłocznie wycofać z użytku;
 - narzędzia do pracy udarowej (młotki, przecinaki, przebijaki) nie mogą mieć
 - uszkodzonych zakończeń roboczych,
 - rozklepów i ostrych krawędzi w miejscu trzymania ich ręką,
 - pęknięć, zadr, itp.,
 - krótszych rękojeści niż 0,15 m;
 - przy używaniu pistoletów do wstrzeliwania kołków należy zastosować środki zabezpieczające ludzi przed wypadkami;
 - obsługę pistoletu wolno powierzać wyłącznie pracownikowi do tego uprawnionemu, który obowiązany jest stosować się do szczegółowych przepisów zawartych w instrukcji obsługi;
 - narzędzia ręczne o napędzie elektrycznym należy co najmniej raz na 10 dni kontrolować, jeżeli instrukcja producenta nie przewiduje innych terminów kontroli ich sprawności technicznej i

zabezpieczeń przed porażeniem prądem. Wyniki kontroli powinny być notowane i przechowywane u kierownika budowy.

6.8 Rusztowania budowlane

- 1) Rusztowania powinny:
 - posiadać pomost o powierzchni roboczej wystarczającej dla zatrudnionych oraz do składowania narzędzi i niezbędnej ilości materiałów;
 - posiadać konstrukcję dostosowaną do przeniesienia działających obciążeń;
 - zapewniać bezpieczną komunikację pionową i swobodny dostęp do stanowisk pracy;
 - stwarzać możliwość wykonywania pracy w pozycji nie powodującej nadmiernego wysiłku.
- 2) Rusztowania typowe powinny być wykonane zgodnie z wymaganiami norm.
 - rusztowania nietypowe powinny być wykonane zgodnie z projektem;
 - rusztowania inwentaryzowane powinny być zaopatrzone w atest wytwórni, a ich montaż powinien być dokonywany zgodnie z instrukcją producenta.
- 3) Pracownicy zatrudnieni przy ustawianiu i rozbiorce rusztowań powinni być przeszkoleni w zakresie wykonywania danego rodzaju rusztowań.
 - przy wykonywaniu robót na wysokości pracownicy powinni być zabezpieczeni pasami ochronnymi z linką umocowaną do stałych elementów konstrukcji budowli lub wznoszonych (rozbieranych) rusztowań.
- 4) Zabronione jest ustawianie i rozbieranie rusztowań:
 - o zmroku, jeżeli nie zapewniono oświetlenia dającego dobrą widoczność;
 - w czasie gęstej mgły, opadów deszczu i śniegu oraz gołoledzi;
 - podczas burzy i wiatru o szybkości przekraczającej 10 m/sek.
- 5) Wznoszenie lub rozbieranie rusztowań w sąsiedztwie napowietrznych linii elektrycznych może być dokonywane wyłącznie wtedy, gdy linie te są usytuowane poza strefą niebezpieczną określoną w pkt. 6.6, ppkt 5) w przeciwnym razie przed rozpoczęciem robót linie napowietrzne należy wyłączyć spod napięcia.
- 6) Użytkowanie rusztowania dopuszczalne jest po dokonaniu jego odbioru przez nadzór techniczny, potwierdzonego zapisem w dzienniku budowy.
- 7) Na rusztowaniu powinna być wywieszona tablica informująca o dopuszczalnej wielkości obciążenia pomostów.
 - obciążanie pomostów rusztowań materiałami ponad ustaloną ich nośność i gromadzenie się pracowników na pomostach jest zabronione.
- 8) Wchodzenie i schodzenie z rusztowań powinno odbywać się w miejscach do tego przeznaczonych.
- 9) Podłoże (grunt, konstrukcja itp.), na którym ustawia się rusztowanie, powinno zapewniać jego stabilność, mieć zapewnione stałe odwodnienie oraz odpływ wód opadowych od budynku.
- 10) Dla rusztowań nietypowych liczbę zakotwień oraz wielkość siły kotwiącej należy każdorazowo ustalać w zależności od rodzaju i wysokości tych rusztowań, przyjmując siłę jednego zamocowania, której składowa pozioma jest nie mniejsza niż 250 kG.
 - zakotwienia powinny być rozmieszczane równomiernie na całej powierzchni ściany, przy której znajduje się rusztowanie. Poprzecznice w miejscach zakotwienia powinny być dosunięte do ściany;
 - konstrukcja rusztowania nie powinna wystawać poza najwyższą położoną linię kotew więcej niż 3 m, a pomost roboczy nie powinien być umieszczony wyżej niż 1,5 m.
- 11) Nośność urządzenia do transportu materiałów na wysięgnikach mocowanych do konstrukcji rusztowania nie może przekraczać 150 kg.
- 12) Rusztowanie z rur stalowych powinno być uziemione i posiadać instalację odgromową.
- 13) Rusztowanie na kozłach należy stosować zgodnie z wymaganiami norm państwowych.
 - opieranie kozłów na ceglach i innych materiałach lub przedmiotach jest zabronione.
- 14) Zrzucanie elementów rozbieranych rusztowań jest zabronione.
- 15) Rusztowania przesuwne składane należy użytkować zgodnie z instrukcją producenta.

- jeśli względy bezpieczeństwa tego wymagają, rusztowania przesuwne powinny być kotwione do ścian obiektu budowlanego co najmniej w dwóch miejscach;
- droga, po której rusztowanie jest przesuwane, powinna być wyrównana i utwardzona.

6.9 Ochrona osobista pracowników

- 1) Pracownik przystępujący do pracy powinien posiadać odzież roboczą i ochronną zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
- 2) Pracownicy narażeni na urazy mechaniczne, porażenie prądem, upadki z wysokości, oparzenia, zatrucia, promieniowanie, wibrację lub inne szkodliwe czynniki i zagrożenia związane z wykonywaną pracą powinni być zaopatrzeni w sprzęt ochrony osobistej.
- 3) Sprzęt ochrony osobistej pracowników powinien posiadać atesty oraz instrukcje określające sposób jego użytkowania, konserwacji i przechowywania.

6.10 Pierwsza pomoc

- 1) Na budowie powinny być urządzone punkty pierwszej pomocy obsługiwane przez zatrudnionych w tym zakresie pracowników.
- 2) Jeżeli roboty są wykonywane w odległości większej niż 500 m od punktu pierwszej pomocy, w miejscu pracy powinna znajdować się przenośna apteczka.
- 3) Jeżeli w razie wypadku publiczne środki transportowe służby zdrowia nie mogą zapewnić szybkiego przewozu poszkodowanych, kierownictwo budowy powinno dostarczyć dostępne mu środki lokomocji.
- 4) Na budowie powinien być wywieszony na widocznym miejscu wykaz zawierający adresy i numery telefonów :
 - najbliższego punktu lekarskiego,
 - najbliższej Straży pożarnej,
 - posterunku Policji,
 - najbliższego punktu telefonicznego.

Adresy i numery telefonów alarmowych powinny być znane każdemu pracownikowi nadzoru technicznego.

7. Uwaga końcowa

Wszystkie prace prowadzić pod nadzorem osoby posiadającej odpowiednie uprawnienia przy zachowaniu zasad BHP.

8. Oświadczenie

W nawiązaniu do przepisów ustawy z dn. 07.07.1994 r. – Prawo budowlane oraz przepisów ustawy z dn. 16.04.2004 r. O zmianie ustawy Prawo budowlane (Dz.U. nr 93 poz.888 z 2004 r. – zgodnie z art.20 ust.4) oświadczam, że niniejszy projekt budowlano-konserwatorski rozbiórki budynków przeznaczonych do translokacji został wykonany zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami oraz zasadami wiedzy technicznej.

Opracowali:
mgr inż. arch. Danuta Włodarska
mgr inż. arch. Michał Najder

